

בס"ד. ש"פ שמות, כ"א טבת, ה'תשכ"ה

(הנחה בלתי מוגה)

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה וגו',¹ ופירש רש"י, אע"פ שמנאן בחייהן בשמותם, חזר ומנאן במיתתן, להודיע חיבתן, שנמשלו לכוכבים שמוציאן ומכניסן במספר ובשמותם, שנאמר: המוציא במספר צבאם לכולם בשם יקרא. וצריך להבין, מהו תוכן ב' הענינים דמספר ושמות שבהם מתבטא גילוי החיבה. גם צריך להבין, מהו הענין שמנאן בשמותם, והיינו, שאף שמספר ושמות הם לכאורה ב' ענינים שונים (שמבטאים גילוי החיבה), כמובן מענין הכוכבים שמוציאן ומכניסן הן במספר והן בשמותם (במספר ובשמותם), הנה אצל בני"ה הרי זה באופן שהמנין הוא בשמותם (מנאן בשמותם).

(ב) **ויובן** בהקדם ביאור הצ"צ בהחסידישע פרשה באור התורה,² בענין ישישראל נמשלו לכוכבים שעליהם נאמר לכולם בשם יקרא, שמביא המבואר בזהר³ בענין הכוכבים, שמהם עיקר ההשפעה בעולם, שאין לך עשב למטה שאין לו כוכב ומזל כו',⁴ וכן ההארה באבנים טובות הוא מהכוכבים כו' [ולהעיר, שענין זה נתגלה בשנים האחרונות, אבל ישנו מכבר בזהר]. וא"כ, יש בזה ב' בחי'. הא', מה שמשפיע למטה, הב', מה שמקבל תחילה מלמעלה, שהרי אי אפשר שישפיע למטה בלתי שיקבל תחילה מלמעלה. וזהו ענין לכולם בשם יקרא, שע"י השמות נמשך להם השפע מלמעלה, וגם עי"ז הם משפיעים למטה, וכפי בחי' ההשפעה כך הוא השם, ולכן יש שמות לכוכבים, שע"יז מפורסם ענינם בעולם שמהם באים כל ההשפעות למטה. ומזה מובן גם בנוגע לשמות בני"ה, שנקראים ע"ש פעולתם, כמו ראובן, ע"ש כי ראה ה', בחי' ראי', ושמעון, ע"ש כי שמע ה', בחי' השמיעה, ועד"ז בכל פרטי השמות, שענין זה קשור עם השליחות הפרטית של כאו"א מישראל שצריך לפעול למטה.

(5) ראה ב"ר פ"י, ו. זהר ח"א רנא, א
(בהשמטות). ח"ב קעא, ב. וראה גם רד"ק
לישעי' שם.
(6) ויצא כט, לב.
(7) שם, לג.

(1) ריש פרשתנו.
(2) ישעי' מ, כו.
(3) פרשתנו ע' לג.
(4) ח"ב קעא, ב ואילך.

אמנם נוסף לכך שפרטי השמות מורים על פרטי עניני ההשפעה כו', הרי ישנו גם כללות ענין השם שקשור עם העצם שלמעלה מהתחלקות לפרטים⁸, וכידוע ששם האדם קשור עם עצם החיות שלמעלה מכחות הגלויים, וכדמוכח מזה שעיי"ז שקוראים את האדם בשמו מעוררים אותו מהתעלפותו, שהיא סילוק החיות הגלוי, כי הקריאה בשם מעוררת את עצם החיות כו'. ולכן נקרא האדם באותו שם במשך כל ימי חייו, למרות השינוי, הגידול וההתפתחות שנעשים בכחותיו הגלויים במשך כל שנותיו (שנה גם מלשון שינוי¹⁰).

ומזה מובן גם בנוגע לענין החיבה שמתגלית ע"י שמות בני"י, שנוסף על החיבה מצד המעלה הפרטית שבכל אחד מישראל שבה הוא מחולק מחבירו, ישנה גם החיבה מצד העצם דבני"י, שזהו החלק אלקה ממעל ממש¹¹, נקודת היהדות, שאצל כל בני"י בשוה, כולן מתאימות ואב אחד לכולנה¹².

ג) **והענין** בזה, שבקריאה בשם מתבטאת האהבה העצמית של הקב"ה לבני"י. ויובן מענין האהבה העצמית של ההורים לבנם (שנשתלשלה והיא בדוגמת האהבה העצמית של הקב"ה לבני"י¹³), שהחיבה שמבטאים ההורים לבנם ע"י הקריאה בשמו (ובפרט ע"י הסלסול בהשם והוספת כינוי כו') היא בעומק יותר מאשר החיבה שמתבטאת ע"י נתינת מתנה, או ע"י דיבור דברי אהבה, ואפילו ע"י חיבוק ונישוק. דהנה, נתינת מתנה ודיבור דברי אהבה, הרי זה תלוי בגיל ובהבנת הילד, כי, כאשר נותנים לילד גדול מתנה שמתאימה לילד קטן, הנה לא זו בלבד שאין זה מבטא ענין של חיבה, אלא אדרבה, שזה מבטא היפך החיבה. וכן לאידך גיסא, שכאשר נותנים לילד קטן מתנה שמתאימה לילד גדול, אין זה מבטא ענין של חיבה¹⁴. וכן בנוגע לדברי אהבה, שדוקא כאשר הם לפי ערך וההבנה של הבן, אזי מבטאים ענין החיבה. וכיון שמתנה ודברי חיבה, שהם הכלים שעל ידם מתבטאת החיבה, הם מדודים לפי הגיל וההבנה של הבן, הרי מובן שגם החיבה שמתבטאת על ידם היא במדידה,

8) בכל הבא לקמן — ראה לקו"ש ח"ו 8' ואילך (ממאמר זה).
 9) ראה ד"ה בעצם היום הזה תש"א פ"א (סה"מ תש"א ע' 82). מן המיצר תש"ט פ"א (סה"מ תש"ט ע' יז).
 10) עבודת הקודש ח"ד פ"ט. אוה"ת מקץ שלח, סע"ב.
 11) תניא רפ"ב.
 12) שם רפ"ב.
 13) וכן האהבה עצמית שמהבן להוריו, שרשה היא אהבת כנס"י להקב"ה — ראה לקו"ש שם הערה 33 (מד"ה אתה אחד תשכ"ה).
 14) להעיר מפיה"מ להרמב"ם ר"פ חלק ד"ה וכת חמישית.

ובמילא אין זו האהבה העצמית לעצם הבן, שאינה מדודה לפי שכלו כו'. ואפילו האהבה והחיבה שמתבטאת ע"י חיבוק ונישוק, ששייכים הן לקטן והן לגדול, הרי¹⁵ חיבוק ונישוק שייכים דוקא בשעה שהאהוב נמצא בסמיכות ובקירוב מקום לאהוב, ומזה מוכח שגם הם אינם מבטאים עדיין את האהבה העצמית ממש, שאינה מדודה ומוגבלת במקום. ויתירה מזה, ביטוי החיבה ע"י חיבוק ונישוק שייך דוקא כאשר האהוב הוא ער (ולא שייך לבטא אותה בשעה שהוא ישן). ומזה מובן עוד יותר שאין זה עצם האהבה ממש, שהרי בהעצם אין חילוק בין ער לישן. משא"כ בנוגע לאהבה שמתבטאת ע"י הזכרת השם, הרי רואים במוחש שאין בה מדידות והגבלות, והיינו, שאין נפק"מ אם האהוב נמצא בקירוב מקום או בריחוק מקום, ומכ"ש שאין נפק"מ אם הוא חכם (שהרי בכל מצב שבו נמצא הבן, מבטאים החיבה ע"י הקריאה בשמו), כי, ע"י הזכרת השם מתבטאת האהבה העצמית הקשורה עם עצם הבן, למעלה מציוורים.

וזהו גם ענין קריאת שמות בני", שבזה מתבטאת האהבה העצמית של הקב"ה לבנ"י שאינה קשורה עם מעלות פרטיות, אלא עם העצם של בני", שישנו בהם בשלימות בכל מעמד ומצב, לא רק בעמדם בהר סיני בעת מ"ת, או אפילו בשבתם במיטב הארץ¹⁶, כמו בארץ גושן, באופן דויאחזו בה גו'¹⁷, אלא גם בהיותם בארץ מצרים (כהמשך הכתוב ואלה שמות בני"י הבאים מצרימה), ששם היו במעמד ומצב דהללו עובדי ע"ז והללו כו'¹⁸, ואעפ"כ, להחליפם באומה אחרת אי אפשר כו'¹⁹, שזהו מצד העצם כו'. וע"י קריאת שמות בני"י מתעורר העצם כו', וכמשל הקריאה בשם האדם שע"ז מעוררים אותו מהתעלפותו (כנ"ל ס"ב). וכידוע גם בנוגע להתגלות הבעש"ט, שאז היו כללות בני"י במעמד ומצב של התעלפות, ולידת הבעש"ט, ששמו ישראל, היתה בבחינת קריאת שם ישראל כדי לעורר את בני"י מהתעלפותם כו'²⁰.

והנה האהבה העצמית של הקב"ה לבנ"י שמתבטאת בקריאת השמות, קשורה גם עם ענין המנין, שזהו שמנאן בשמותם. והענין בזה, דהנה, גם ענין המנין קשור עם העצם, שהרי המנין הוא באופן

18) ראה זח"ב קע, ריש ע"ב. מכילתא בשלח יד, כח. ילקוט ראובני בשלח שם, כז. 19) רות רבה פתיחתא ג.

20) ראה כתר שם טוב (קה"ת, תשס"ד) הוספות סימן תיח (ע' תצו ואילך). לקו"ש

ח"ב ע' 516 ואילך.

15) לשלימות הענין — ראה שיחת ש"פ וארא תשכ"ט (נרפסה בהוספה ללקו"ש ח"ו בסופו ע' 413 ואילך).

16) לשון הכתוב — ויגש מז, יא.

17) שם, כז.

שכולם נמנים בשוה, והיינו, שהגדול שבגדולים אינו נחשב יותר מאחד, והקטן שבקטנים אינו נחשב פחות מאחד, וכמו במנין השבעים נפש שבאו מצרימה, שיעקב אבינו, שאול בן הכנענית ויוכבד שנולדה בין החומות, נימנו בשוה, שזהו לפי שמצד עצם הנשמה כולם שוים [וזהו גם הטעם שקודם חג השבועות, זמן מ"ת, קורין פרשת במדבר, שהתחלתה ותוכנה הוא מנין בני", כי הגילוי דמ"ת הוא מצד עצם הנשמה²¹ (ולכן הוצרך להיות המספר של ששים ריבוא בשעת מ"ת²²)]. ויתירה מזה, שענין המנין קשור עם העצם יותר מאשר ענין השם, כי בענין המנין אין התחלקות כלל בין הנמנים, משא"כ בענין השם, שהעדר ההתחלקות הוא רק בהאדם עצמו, שבמשך כל שנותיו נקרא באותו שם (כנ"ל ס"ב), אבל יש התחלקות בין אחד לחבירו, שכל אחד נקרא בשם מיוחד שמורה על עינו. ועפ"ז יש לבאר החילוק שביניהם, שענין המנין מורה על מדרגת הנשמה כפי שהיא למעלה מהתקשרות עם גוף פרטי, שבמדריגה זו כולן מתאימות ואב אחד לכולנה¹², ואילו ענין השם מורה על מדרגת הנשמה כפי שמתלבשת בגוף פרטי. וכידוע²³ שהנשמה למעלה אין לה שם, ורק בירידתה למטה בגוף היא מקבלת שם.

(ה) **וזהו** ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה, שמנאן בשמותם, להודיע חיבתן. דהנה, עבודת בני"י צריכה להיות ע"י הכחות הגלויים, אך הנתנית כח להכחות הגלויים שיוכלו לעבוד עבודתם היא דוקא עי"ז שמאיר בהם העצם. ולכן צריך להודיע חיבתן, היינו, שהחיבה שמצד העצם, שהיא למעלה מגילוי, תבוא בהתגלות (להודיע), ע"י המנין והקריאה בשמם בגילוי. וענין זה הוא באופן שמנאן בשמותם, היינו, שבשמותם, דקאי על הארת הנשמה שבגוף, צ"ל ענין המנין (מנאן), שזהו גילוי עצם הנשמה. וזהו הטעם שהענין דמנאן בשמותם הוא דוקא בשייכות להבאים מצרימה, כי, הצורך להודיע חיבתן הוא בשביל שמות²⁴ בני ישראל הבאים מצרימה²⁵, היינו, בשביל הארת הנשמה שבאה

של השבעים נפש), יש לומר, ע"פ המבואר במ"א (נדפס בהוספות ללקו"ש ח"ו ע' 304) שיעיקר ענין ההתחלקות שבבני"י הוא מצד השבטים (שלכן קי"ס הי' ליי"ב גזרים, וכן חלוקת א"י היתה ליי"ב שבטים, כי ענינם של קי"ס וא"י הוא — עבודה פרטית), — ולכן בכ"א מישראל צריך להיות מבחי' שבט שלו, כידוע בענין השערים שהיו בביהמ"ק ובענין הנוסחאות שבתפלה (ומ"ש

21) ראה בארוכה לקו"ש ח"ד ע' 1022 ואלך.

22) ב"ר פ"ע, ט. דב"ר פ"ז, ח. מכילתא יתרו יט, יא.

23) לקו"ת בהר מא, א. בלק סז, ג. לקו"ש ח"ג ע' 847. ובכ"מ.

24) ראה גם מאמרי אדמו"ר הזקן אתהלק לאזניא ריש ע' קנ.

25) ומה שמפרט את שמות השבטים (ולא

ב"מצרים" של הגוף ונה"ב, ועד לגלות כפשוטו²⁶, שע"ז שמנאן בשמותם, היינו, שגם בהארה שנמצאת במצרים מאיר עצם הנשמה שלא באה במצרים, יש גם בה הכח שלא להתפעל מההעלמות וההסתרים של הגוף ונה"ב²⁷, אלא אדרבה, למלא תפקידה, לברר את הגוף ונה"ב וחלקו בעולם, ולעשותם כלי לאלקות²⁸. ובפרטיות יותר, הנה הענין דמנאן בשמותם, שזהו החיבור של עצם הנשמה (ענין המנין) עם הארת הנשמה שבגוף (ענין השם), הוא הן בחייהן והן במיתתן, והיינו, שכשם שבכדי שיהי' כח בהארת הנשמה למלא תפקידה בהיותה בגוף, בחייהן, צריך להאיר בה עצם הנשמה (מנאן), כך גם לאידך גיסא, שע"ז שעצם הנשמה נותנת כח להארת הנשמה למלא תפקידה בעלמא דין, הנה לאחרי שהארת הנשמה משלימה תפקידה, במיתתן, אזי חזר ומנאן (בשמותם), היינו, שהארת הנשמה פועלת עלי' בעצם הנשמה, כידוע²⁹ שהעלי' שנעשית בהנשמה ע"י ירידתה למטה היא לא רק בהארת הנשמה, אלא ע"י העבודה דהארת הנשמה שבגוף (מצד התקשרותה עם עצם הנשמה, ועד שבהארה מקושר כל העצם³⁰), נעשה עלי' גם בעצם הנשמה.

פירוש שמות השבטים — כי בכולם צ"ל גילוי בחי' עצם הנשמה (בחי' האבות), וגילוי זה הוא ע"י השבטים.

(27) ובזה יובן מ"ש כ"ק מו"ח אדמור"ר בשם אביו: "נאָר אונזערע גופים זיינען איבערגעגעבן אין גלות ושעבוד מלכיות, אָבער אונזערע נשמות האָט מען אין גלות ניט פֿאַרטריבן כו" (סה"ש תרפ"ז ע' 169. וש"נ) — דלכאורה, הרי העבודה דתומ"צ היא בהגוף, ומה מועיל מה שהנשמות לא הוגלו — כי מה ש[נעצם] הנשמה לא הוגלה, הרי זה נותן כח גם ב[הארת הנשמה שב]גוף.

(28) ראה גם לקו"ש ח"ג שם ע' 846 ואילך.
(29) ד"ה זה היום תש"ט סוס"ב ואילך (סה"מ תש"ט ע' 3 ואילך).

(30) ד"ה אז ישיר ה'ש"ת פ"בג (סה"מ ה'ש"ת ע' 61 ואילך). כמגדל דוד תש"ה פ"ב (סה"מ תש"ה ע' 121 ואילך). ויכולו תשכ"ט (סה"מ תשכ"ט ע' מח ואילך).

בתו"א ר"פ וארא "יש לך אדם שאין בו כלל בחי' ומדיניות אלו" (של השבטים), הכוונה, שאין בו הבחי' של כל השבטים. ודלא כהאבות, שבחי' כל ג' האבות צ"ל בכ"א) —

ולכן מפרט רק את שמות השבטים, כי זהו עיקר ענין ההתחלקות דבנ"י (ובדוגמת מטה האלקים שהי' ביד משה, שעל ידו היו העשר מכות (ענין יציאת מצרים) וקיי"ס, שהי' חקוק בו הי"ב שבטים (תיב"ע בשלח יד, כא), כמבואר בלקו"ש שם).

(26) ראה תו"א ויצא כד, א, שבגלות א"א להיות גילוי בחי' האבות כ"א ע"י השבטים. עיי"ש. ועפ"ז יש לבאר ענין "מנאן בשמותם": "מנין", ענינו — בחי' האבות שבכל אחד מישראל (תו"א ר"פ וארא), וגילוי המנין — בחי' האבות — הוא ע"י "שמותם" — שמות השבטים.

ועפ"ז יובן גם מה שבמנין נמנו כל השבעים נפש, ושהמנין דשבעים נפש בא לאחרי